

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteen nimi:	TOVE JANSSONIN PUISTO JA KANAVAPUISTO	Piirustus nro:t:	VIO 6174/1 VIO 6175/1
Selostuksen laati:	Jere Saarikko Projektinjohtaja	pvm:	28.3.2024
Selostuksen hyväksyi:	Jussi Luomanen Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö	pvm:	15.4.2024
	Kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	

Kohde

Suunnittelualue sijaitsee Katajanokan (8.) kaupunginosassa, osa-alueella Katajanokka (080). Suunnittelualueeseen kuuluvat peruskorjattava Tove Janssonin puisto (ent. Katajanokanpuisto) sekä maisemanhoidollisesti käsiteltävä Kanavapuisto. Alue rajautuu pohjoisessa Rahapajankatuun sekä Uspenskin katedraalin tasanteeseen, kaakossa Satamakatuun, lounaassa Kanavakatuun ja luoteessa Kanavarantaan. Puistoja ympäröivät pohjoisessa Uspenskin katedraali ja Kanavarannan liikerakennukset, pohjoisessa, koillisessa ja kaakossa asuinrakennukset sekä lounaassa liikerakennukset.

Tove Janssonin puiston laajuus on noin 8900 m² ja Kanavapuiston 2400 m². Koko suunnittelualueen pinta-ala on noin 1,1 ha.

Alueella on voimassa asemakaavat 9766 (vuodelta 1991), 8340 (vuodelta 1984) ja 5708 (vuodelta 1965). Asemakaavassa Tove Janssonin puisto ja Kanavapuisto on merkitty puistoalueeksi (VP, P). Puistosuunnitelma on voimassa olevan asemakaavan mukainen.

Lähtökohdat

Suunnitelman tarkoituksena on kunnostaa Tove Janssonin puisto historiallista sommitelmaa kunnioittaen edustavaan ilmeeseen, joka vastaa puiston kaupunkikuvallisesti merkittävää sijaintia.

Alue on kokonaisuudessaan osa Katajanokan vanhan osan valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY). Alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen Helsingin empirekeskustan ja kivikaupungin alueeseen sekä maailmanperintökohde Suomenlinnan suoja-alueeseen.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Puisto on yksi Helsingin vanhimmista kaupunkipuistoista ja se periytyy 1800-luvun loppupuolelta. Puistosommitelmaa on muutettu historiassa etenkin liikenneväylien uudelleenjärjestelyjen takia 1970-luvun lopulla. Muutoksista huolimatta puiston alkuperäinen perussommitelma on säilynyt hyvin. Toiminnallisia muutoksia ovat olleet 1980-luvulla tehdyt leikkipaikan siirtäminen katedraalin tasanteen alapuolelle ja koirapuiston rakentaminen vanhan leikkipaikan hiekkakentän paikalle. Istutuksia on muokattu useita kertoja puiston historiassa aina sen perustamisesta 1890-luvulta saakka. Kanavapuiston ilme puolestaan on säilynyt muuttumattomana lukuun ottamatta kivetyn luiskan muuttamista portaikoksi 1950-luvun jälkeen.

Suunnitelman sisältö

Tove Janssonin puisto peruskorjataan ja sen ilmettä parannetaan vastaamaan puiston historiallista arvoa ja erittäin keskeistä sijaintia kaupunkikuvassa.

Puiston leikkipaikka ja koirapuisto peruskorjataan nykyvaatimuksia vastaavaksi. Leikkipaikka suunnitellaan toiminnoiltaan nykyistä monipuolisemmaksi. Puiston rakenteita ja pintamateriaaleja kunnostetaan ja uusitaan. Istutusten määrää kasvatetaan ja huonokuntoista kasvillisuutta uudistetaan. Oleskelumahdollisuuksia puistossa lisätään. Satamakadun varressa olevan aukion ja kioskin ympäristön viihtyisyyttä parannetaan aukion uudelleenjärjestelyn avulla.

Kanavapuiston alueella tehdään maisemanhoidollisia toimenpiteitä, joiden avulla säilytetään Uspenskin katedraalin vihreänä jalustana toimivan puistoalueen luonne kirkolle tärkeänä kehiksenä. Toimenpiteillä parannetaan näkymien avautumista Uspenskin katedraalilta ympäristöön.

Pintamateriaalit, kasvillisuus ja rakenteet

Puiston ovaalimainen keskeisaihe käytävineen muotoillaan säännölliseksi ja sommitelman keskelle palautetaan symmetrinen 1920–1930-luvun istutuksista vaikutteita ottava koristeistutus. Vedenkantaja-veistos säilyy nykyisellä paikallaan keskeisaiheen itäpäässä. Puiston käytävien linjauksia täsmennetään ja käytetyimmät oikopolut perustetaan puistokäytäviksi. Puiston viihtyisyyttä lisätään tarjoamalla enemmän istuskelupaikkoja puistossa penkein ja puistokeinuin.

Rahapajankadulta puistoon laskeutuvat portaat kunnostetaan ja portaan käsihoiteet uusitaan. Portaiden ylätasanteelle asennetaan toinen puiston uusista infotauluista. Infotauluissa käsitellään erityisesti Tove Janssonin taidetta, uraa ja sidettä Katajanokkaan. Puistoon asennetaan lisäksi pienempiä kylttejä, joissa avataan istutuksissa olevia viittauksia Tove Janssonin kirjoissa esiintyviin kasvilajeihin.

Puiston keskiosassa säilytetään nykyistä kasvillisuutta ja sitä täydennetään uusilla istutuksilla. Kookkaat puut säilytetään. Paikoitellen nykyisiä istutuksia

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

poistetaan niiden huonon kunnon vuoksi. Puiden poistot ovat vähäisiä ja niitä tehdään puun huonokuntoisuuden vuoksi tai vanhojen puistopuiden kasvun turvaamiseksi. Uusia taimia istutetaan ennakoivasti nykyisten, säilyvien puiden lomaan. Nurmikoille istutetaan sipulikukkia ja nykyisiä sipulikukka-alueita suojataan maaston muokkaamiselta. Uusissa istutuksissa lisätään monimuotoisuutta ja suositetaan pölyttäjähönteisten ravintokasveja.

Luotsikadun jatkeella oleva puistokäytävä kivetään ja käytävän varteen asennetaan toinen uusista infotauluista. Satamakadun varrella säilyvän aukion pintakiveyksen vauriot korjataan ja kioskin tausta rajataan pensasistutuksilla. Aukiolle lisätään penkkejä ja pyörätelineitä. Kierrätyslaatikoille osoitetaan aukiolta paikka, joka on nykyistä syrjemmässä.

Leikkipaikka kunnostetaan nykyaikaiseksi ja toiminnoiltaan nykyistä monipuolisemmaksi. Leikkipaikan väline- materiaali- ja värivalinnoissa inspiroidutaan Tove Janssonin teosten pohjalta salaperäisestä merimaailmasta. Leikkipaikkaa reunustava muuri kunnostetaan ja sen päälle asennetaan uusi korotuskivi. Leikkipaikan aita ja portit uusitaan turvallisiksi ja historialliseen ympäristöön sopiviksi. Leikkipaikan itäosa jätetään aitaamattomaksi ja sinne asennetaan uusi hiekkalaatikko. Hiekkalaatikon reunat toimivat istuimina, minkä lisäksi tasanteelle asennetaan lepotuoleja ja puolipalloja. Hiekkalaatikon tasanteelta aukeaa esteetön näkymä puiston keskiosaan. Tasanteelle sijoitetaan uusi teemaleikkiväline, joka hakee inspiraationsa simpukoista ja merestä. Uusia aidatulle alueelle sijoitettavia leikkivälineitä ovat mm. keinut, liukumäki ja kiipeilytelineet, pienten lasten liuku, jousikiikut sekä toinen hiekkalaatikko. Leikkivälineiden alusta on tekonurmea ja kivituhkaa.

Leikkipaikalla kasvavat vanhat lehmukset säilytetään. Leikkipaikan reunassa kasvavat huonokuntoiset pensaat poistetaan muurin kunnostuksen yhteydessä ja uusia pensaita ja puita istutetaan muurin läheisyyteen. Hiekkalaatikkotasanteen edustalle istutetaan matalaa kasvillisuutta, jotta näkymä tasanteelta puistoon ja puistosta katedraalille säilyy.

Koirapuiston vanha liuskekivimuuri puretaan ja puistonpuoleinen reuna muotoillaan uudelleen. Aitauksen pinta-alaa kasvatetaan hieman ja turvallisuutta lisätään rakentamalla aitaukseen sisäänkäyntieteen portteineen. Koirapuiston ympärille asennetaan uusi nykyistä korkeampi aita ja se rajataan muusta puistosta leikatulla pensasaidalla. Syväjätesäiliöt siirretään lähemmäs katua tyhjentämisen helpottamiseksi. Aitauksen pintamateriaali uusitaan hakkeen ja soran yhdistelmäseoksella. Koira-aitauksen ympäristössä kasvavat vanhat lehmukset säilytetään. Lehmusten välissä kasvava nuori verivaahtera poistetaan lehmusten kasvutilan turvaamiseksi.

Katedraalin läheisyydestä poistetaan yksittäinen huonokuntoinen tuomipensas näkymien avaamiseksi ja huonokuntoinen jalava. Pohjoisreunan kalliokedon biodiversiteettiä turvataan poistamalla varjostavaa vesakkokasvillisuutta.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS**Valaistus**

Tove Janssonin puiston valaistus uusitaan. Puiston vanha valurautainen valaisinpylväs säilytetään ja kunnostetaan. Pylvästä käytetään muottina, jolla tehdään vastaavanlaisia valaisimia muualle puistoon historiallisen ilmeen ylläpitämiseksi. Leikkipaikalla valaistus toteutetaan ripustettavilla valaisimilla. Koirapuiston alueen valaistus säilyy nykyisellään. Puistoon Satamakadun puoleisen aukion reunaan asennetaan tapahtumasähkö. Kanavapuiston valaistus säilyy nykyisellään.

Tasaus ja kuivatus

Puistojen pinnantasausta ei muuteta merkittävästi. Leikkipaikan eteläosassa maastoa korotetaan, jotta keinuille saadaan tasainen asennusalue. Kuivatus järjestetään pinnankallistuksilla ja kouruilla hulevesikaivoihin.

Esteettömyys

Puiston käytävät täyttävät esteettömyyden perustason vaatimukset. Reitit, joiden varrella on portaita, eivät ole esteettömiä.

Hoitoluokka

Suunnittelualue kuuluu hoitoluokkiin A1 / R1 (edustusviheralue/rakennettu arvoviheralue), A2 / R2 ja A3 / R3 (toiminta- ja käyttöviheralue). Ensimmäinen tunnus on ABC-hoitoluokan tunnus ja jälkimmäinen RAMS-luokituksen mukainen kunnossapitoluokka.